

Helse- og omsorgsdepartementet

Deres ref

Vår ref

Dato

2022/11305-ANAA

15.09.2022

Høring - Nasjonal helse- og samhandlingsplan - innspill fra Det psykologiske fakultet, UiB

Det psykologiske fakultet ved UiB rommer fem institutter, to større sentre av nasjonal betydning, samt en rekke forskningsgrupper. Fakultetet har en rekke berøringspunkter inn mot helse og samhandling.

1. Hva er de viktigste utfordringene å adressere?

God helse skapes i størst grad utenfor helsesektoren der folk lever, bor og arbeider, og det er derfor sentralt at det allokeres midler til andre sektorer enn helsevesenet for å legge til rette for utvikling av god folkehelse i hele befolkningen. De økonomiske insentivene i samhandlingsreformen ser ikke ut til å ha virket like sterkt inn på det forebyggende og helsefremmende arbeidet i kommunene som var intensjonen, der har utviklingen har gått i moderat tempo. Samtidig utgjør forebyggende og helsefremmende tiltak sammensatte prosesser over lengre tid, og det er utfordrende å forske om effektene. Dette betyr ikke at vi ikke skal forske om dette, men tvert imot – vi trenger forskning av en kvalitet og omfang som nettopp belyser virkemekanismer i det forebyggende og helsefremmende arbeidet.

2. Hvilke tiltak er aktuelle?

- Innlemme helsefremmende arbeid som perspektiv og som konkrete tiltak i alle sider ved planen.
- Synliggjøre grupper av barn i svært utsatte posisjoner og hvilke samhandlingsbehov mellom hjelpetjenester som disse utløser. Eksempler er barn i fattige familier; barn med krigstraumer; barn som overlever alvorlig kreft; barn som pårørende til foreldre med alvorlig sykdom.
- Satse på bedre rammevilkår for barn og unge gjennom tiltak som også virker sosialt utjevne ved å prioritere og ruste opp de arenaer der disse bruker mye tid - som barnehage, skole, fritid og kultur og sosiale plattformer.
- Bedre samordning av finansieringskilder for tiltaksutvikling og effektevaluering. En slik samordningen er en viktig forutsetning for å styrke forskningen på folkehelse og utvikle kunnskapsbaserte tiltak lokalt.

3. Er dere kjent med pågående arbeid eller gode eksempler som departementet bør være kjent med?

Alrek helseklynge i Bergen utgjør et nytt felles bygg som samler forskningsmiljøer og undervisning fra flere institusjoner i Bergen og omegn; Universitetet i Bergen, Bergen

kommune, Høgskolen på Vestlandet, Haraldsplass diakonale sykehus, Helse Bergen, Folkehelseinstituttet m.fl. Klyngen er et unikt partnerskap som har som mål å skape både samhandling, kunnskap og løsninger innen helse og omsorg.

Universitetet i Bergen har i samarbeid med andre utdanningsinstitusjoner og Bergen kommune utviklet et program der studenter fra ulike profesjoner lærer samarbeid på tvers av sektorene i helsevesenet – TVEPS – dette som innslag i deres praksisperioder. Samarbeidet består av konkrete møter med pasienter/klienter der studentene fra ulike utdanninger sammen utvikler et behandlingsopplegg under veiledning. Dette gjelder psykologstudenter, fysioterapistudenter, farmasistudenter, legestudenter, sykepleiestudenter, m.fl.

Ved **Institutt for helse, miljø og likeverd** ved Det psykologiske fakultet foreligger flere gode forskningseksempler:

- HEVAS er en nasjonal og tverrnasjonal kartlegging i mer enn 50 land av barn og unges fysiske og psykiske helse, og deres trivsel og sosiale kontakt og støtte på ulike arenaer. Dette er eksempel på flernasjonalt forskningsprosjekt som legger et kunnskapsgrunnlag for hvilke livsområder som synes særlig aktuelle å prioritere i helsefremmende og forebyggende arbeid.
- LONGTRENDS er et forskningsprosjekt med fire ulike datakilder som har som mål å øke forståelsen av sosiale ulikheter i psykisk helse i et livsløpsperspektiv, med fokus på ungdomstiden.
- I prosjektet "Folkekommunen" studerer delprosjektet "Kunnskapsbasert folkehelsearbeid i kommunene" i hvilken utstrekning kommunenes folkehelsearbeid er basert på tilgjengelig kunnskap, samt hvilken type kunnskap dette i så fall er, for eksempel statistikk, forsknings- eller erfaringsbasert kunnskap.

Senter for krisepsykologi ved Det psykologiske fakultet har flere godt utprøvde og konkrete tiltak:

- Klinisk arbeid med barn med krigstraumer - pågående krigshandlinger i Europa med påfølgende traumatisering av spesielt barn har skapt behov for forskningsbasert behandling av traumer hos barn. Senteret har utviklet slik manualbasert tilnærming.
- Utvikler kunnskap om virksomme recovery metoder for foreldre med tap av barn.
- Utvikler kunnskap om hvilke behov etterlatte i kriser har og hvilke tilbud som gis samt hvordan fylle gapet.
- I forbindelse med traumer, katastrofer og kriser – senteret utvikler metoder som kan brukes av ikke-spesialister som et lavterskeltilbud med overføring av kompetanse til lavterskeltilbud.

Vennlig hilsen

Norman Anderssen
dekan

Anne Kristin L Aanstad
Fung. underdirektør